

Natura 2000 gebied 150 - Roerdal

(Zie leeswijzer)

Kenschets

Natura 2000 Landschap:	Beekdalen
Status:	Habitatrichtlijn
Site code:	NL2003043
Beschermde natuurmonument:	-
Beheerder:	Staatsbosbeheer, Limburgs Landschap, Rijkswaterstaat, particulier
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Ambt Montfort, Roerdalen, Roermond
Oppervlakte:	800 ha

Gebiedsbeschrijving

Het Roerdal ligt in een slenk (de Centrale slenk of Roerdalslenk) die ontstaan is door opheffing van de omliggende gebieden (de horsten) langs aardbreuken. Het Nederlandse deel van Roer ligt daardoor in een vrij vlak gebied en heeft grote meanders. Langs de oevers bevinden zich plaatselijk grindbanken en er zijn steile oeverwallen aanwezig.

Het gebied bestaat uit de Roer, waarin de gemeenschap van vlottende waterranonkel aanwezig is, met de omliggende gronden, bestaande uit landbouwgronden en natuurterreinen met bossen, inunderende graslanden, afgesloten meanders, plassen en poelen en floristisch waardevolle wegbermen. Een groot deel van de oevers bestaat uit voedselrijke ruigten.

Landgoed Hoosden herbergt een complex van tenminste drie oude meanders, waarin zeer nat, relatief ongestoord elzenbroekbos aanwezig is. Voormalige rivierinvloed heeft hier opvallende 5 tot 10 meter hoge steilranden gecreëerd. De meanders bij Paarlo behoren grotendeels tot het overstromingsgebied van de Roer. In een zone waar veel kwel tot aan of nabij het oppervlak komt is sprake van een elzenbronbos met overgangen naar elzen-vogelkersbos en wilgenstruweel. De Kwekkert ligt in een oude meander net ten noorden van de Zwarte Berg. Er is een complex van natte graslanden, zeggemoeras en broekbos aanwezig. Het Herkenbosscher Broek en Het Broek zijn bossen die in een oude meander liggen met een enkele meters hoge steilrand aan de oostzijde. De Turfkoelen is gelegen in een kleine oude meander. Het is een oostelijke uitloper van het Herkenbosscherbroek die niet is ontgonnen, maar wel is verveend. Nieuwe verlanding heeft echter plaatsgevonden, waardoor er plaatselijk meer dan 2 meter veen aanwezig is. De noord- en zuid-oostzijde worden begrensd door een 3-5 meter hoge steilrand. De Boschbeek stroomt door het gebied. Er komt langs de westrand broekbos voor. Verder ligt ten noorden van de zandweg een wilgenbroek, omgeven door elzenbroek. Lang de oevers aan de zuid-oostzijde komen hier en daar verlandingsvegetaties voor. Dit grenst aan een gageelstruweel, met daarachter een berkenbos.

Begrenzing

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten verbeterd:

- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht (o.a. bij Lerop 7,7 ha, bij Etsberg 12,1 ha en bij Tusschen de Bruggen 4,8 ha).
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- De begrenzing langs de rijksgrens is zodanig aangepast dat deze lijnen samenvallen.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plaatsen aangepast:

- Aan de noordoostkant is het gebied uitgebreid met de Stedelijke Roer en Hambeek (9,9 ha) ten behoeve van instandhouding en herstel van het leefgebied voor trekvisen zoals de H1099 rivierprik.
- Tussen St. Odiliënberg en Paarlo is het gebied uitgebreid met nieuwe natuur gelegen in het rivierdal (9,3 ha), zodat een logischere begrenzing wordt bewerkstelligd.
- Ten zuiden van Herkenbosch zijn percelen bouwland en weiland zonder status in het gebiedsplan en bebouwing verwijderd (totaal 28 ha).
- Bij Herkenbosch en Posterholt is het gebied uitgebreid met EHS-gronden (resp. 59 en 13,5 ha) als leefgebied van het H1061 donker pimperlblauwtje.

Natura 2000 database

Habitattypen

Code	Habitatype
H3260	Beken en rivieren met waterplanten
H6120	Stroomdalgraslanden
H91D0	Hoogveenbossen
H91E0	Vochtige alluviale bossen

Habitatrictlijnsoorten

Soortnr	Soort
H1016	Zeggekorfslak
H1037	Gaffellibel
H1061	Donker pimperlblauwtje
H1099	Rivierprik
H1134	Bittervoorn
H1163	Rivierdonderpad
H1166	Kamsalamander

Voorstel voor het toevoegen aan de database:

H6510	Glanshaver- en vossenstaartheooilanden ¹
H1095	Zeeprik ³
H1096	Beekprik ³
H1337	Bever ³

Voorstel voor het verwijderen uit de database:

H1078	Spaanse vlag ¹⁶
-------	----------------------------

Kernopgaven

- 5.02 **Herstel beeklopen:** Herstel beeklopen met natuurlijke morfologie, dynamiek en waterkwaliteit, op landschapsschaal, o.a. t.b.v. gaffellibel H1037, beekprik H1096, rivierprik H1099, rivierdonderpad H1163 met name: Drentse Aa, Swalm, Dinkel en Roer.
- 5.04 **Leefgebied pimperlblauwtjes:** Vergroting en verbetering kwaliteit leefgebied pimperlblauwtje H1059 en donker pimperlblauwtje H1061.
- 5.07 **Vochtige alluviale bossen:** Herstel kwaliteit en vergroting areaal vochtige alluviale bossen (*essen-iepenbossen*) *H91E0_B en (*beekbegeleidende bossen*) *H91E0_C en behoud leefgebied zeggekorfslak H1016.

Instandhoudingsdoelen

Algemene doelen

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.

Behoud van de bijdrage van het Natura 2000 gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.

Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.

Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H3260 Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het *Ranunculion fluitantis* en het *Callitrichio-Batrachion*

Doel Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A).

Toelichting Het habitatype beken en rivieren met waterplanten, *waterranonkels* (subtype A) is plaatselijk goed ontwikkeld.

H6120 *Kalkminnend grasland op dorre zandbodem

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype stroomdalgraslanden is hier in het verleden ruimer en beter ontwikkeld aanwezig geweest. Er resteren nu nog enkele kenmerkende soorten. Omdat het habitatype stroomdalgraslanden landelijk gezien in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert, wordt herstel nagestreefd in het Roerdal.

H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *grote vossenstaart* (subtype B).

Toelichting Het habitatype glanshaver- en vossenstaarthooilanden, *grote vossenstaart* (subtype B) komt in fragmentaire vorm voor in wegbermen en als vrij ruige graslanden, waarbij de aanwezigheid van de grote pimpernel van belang is als waardplant van de rupsen van de soort H1061 donker pimpernelblauwtje. In het verleden kwam het habitatype vlakdekkend voor en vormde een geschikt leefgebied voor de genoemde vlinder. Herstel van vlakdekkende vormen van het habitatype is van belang op locaties waar nog nesten van de knoopmieren aanwezig zijn waar de rupsen van de vlinder in opgroeien. Herstel heeft hier als doel uitbreiding en verbetering van het leefgebied van de soort H1061 donker pimpernelblauwtje en een betere geografische spreiding van het habitatype zelf dat landelijk gezien in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert.

H91D0 *Veenbossen

Doel Behoud van oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype hoogveenbossen is matig ontwikkeld aanwezig in de Turfkoelen. De kwaliteit van deze locatie kan verbeterd worden.

- H91E0** ***Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)**
 Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).
 Toelichting Het habitattype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) is in de vorm van fraai ontwikkelde elzenbroekbossen aanwezig op landgoed Hoosden. Daarbuiten komt het habitattype verspreid en over geringe oppervlakte voor. Deels komt het habitattype ook in matig ontwikkelde vorm voor.

Soorten

- H1016** **Zeggekorfslak**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting Dit gebied levert voor de zeggekorfslak één van de grootste bijdragen.
- H1037** **Gaffellibel**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud duurzame populatie van ten minste 150 volwassen individuen.
 Toelichting De gaffellibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. De populatie betreft de enige thans in Nederland aanwezige populatie van de gaffellibel. Het beoogde behoud van de populatie (met het voor een duurzame populatie minimaal noodzakelijke aantal dieren) is gebaseerd op het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding.
- H1061** **Donker pimperlblauwtje**
 Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot duurzame populatie van ten minste 2.000 volwassen individuen.
 Toelichting Het donker pimperlblauwtje heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding. Het gebied bevat één van de twee populaties in Nederland. Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied is noodzakelijk voor het behalen van het landelijk doel.
- H1095** **Zeeprrik**
 Doel Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
 Toelichting De Roer is de enige rivier waar een paaipopulatie van de zeeprrik bekend is, met de kanttekening dat mogelijk op Duits grondgebied gepaaid wordt. In ieder geval is de Roer als opgroeigebied van groot belang. De gewenste verbinding heeft betrekking op de Maas. Verbetering kwaliteit leefgebied omvat tevens verbetering verbinding met belangrijke leefgebieden buiten het Natura 2000 gebied.
- H1096** **Beekprrik**
 Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting De Roer vormt één van de weinige locaties in ons land waar de beekprrik voorkomt. Dankzij de natuurlijkheid van de rivier vindt de soort hier een geschikt leefgebied.
- H1099** **Rivierprrik**
 Doel Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting De Roer is één van de twee rivieren waarvan een paaipopulatie van de rivierprrik bekend is, waar ook in het gebied zelf gepaaid wordt. Als opgroeigebied is de Roer van groot belang. De populatie in de Roer zal duurzamer worden door een betere verbinding met de Maas. Verbetering kwaliteit leefgebied omvat tevens verbetering verbinding met belangrijke leefgebieden buiten het Natura 2000 gebied.
- H1134** **Bittervoorn**
 Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
 Toelichting De bittervoorn komt in het gebied vooral voor in afgesloten oude Roermeanders.

H1163 Rivierdonderpad

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting De rivierdonderpad heeft in de Roer een grote populatie. Het betreft één van de weinige populaties van de rivierdonderpad in beken in ons land, het biotoop waar de soort landelijk sterk bedreigd is.

H1166 Kamsalamander

Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting In het verleden kwam de kamsalamander in het hele Roerdal voor, maar tegenwoordig resteren slechts enkele kleine populaties nabij kasteel Daelenbroek, in een relict van een roermeander bij Melick en op de grens met Duitsland. De kwaliteit van het leefgebied van deze populaties is een punt van aandacht.

H1337 Bever

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting De bever is uit het gebied bekend, maar het is voorsnog niet duidelijk hoe groot de populatie hier is. Het gebied kan een bijdrage gaan leveren aan de ontwikkeling van een levensvatbare populatie in het Maasdal.

Complementaire doelen**Soorten****H1059 Pimpernelblauwtje**

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging duurzame populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen.

Toelichting Het pimpernelblauwtje heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding. De soort kwam in het verleden in dit gebied voor.

Synopsis

<i>Habitattypen</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H3260_A Beken en rivieren met waterplanten (<i>waterranonkels</i>)	-	+	>	=
H6120 Stroomdalgraslanden	--	--	>	>
H6510_B Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (<i>grote vossenstaart</i>)	--	-	>	>
H91D0 Hoogveenbossen	-	+	=	>
H91E0_C Vochtige alluviale bossen (<i>beekbegeleidende bossen</i>)	-	+	=	=

<i>Soorten</i>	<i>Staat van instandhouding</i>	<i>Relatieve bijdrage</i>	<i>Doelstelling leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1016 Zeggekorfslak	--	+	=	=
H1037 Gaffellibel	--	++	=	=
H1061 Donker pimpernelblauwtje	--	++	>	>
H1095 Zeeprik	-	++	>	>
H1096 Beekprik	--	++	=	=
H1099 Rivierprik	-	++	>	=
H1134 Bittervoorn	-	+	=	=
H1163 Rivierdonderpad	-	+	=	=
H1166 Kamsalamander	-	+	=	=
H1337 Bever	-	-	=	>

- ¹ Op basis van recente informatie blijkt het habitatype thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.
- ³ Op basis van recente informatie blijkt de soort thans voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied.
- ¹⁶ Op basis van recente informatie blijkt de soort niet voor te komen binnen de (huidige) begrenzing van het Natura 2000 gebied of het gebied kan onvoldoende bijdrage leveren.